

Драгослав МРЂА

**КОНТРОЛА И НАДЗОР
ОБАВЈЕШТАЈНО - БЕЗБЈЕДНОСНОГ
СЕКТОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ

**КОНТРОЛА И НАДЗОР
ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНОГ СЕКТОРА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ (ИЗАЗОВИ)
Монографија**

Аутор:

мр Драгослав Мрђа

Издавач:

Висока пословно техничка школа
Добој

Одговорно лице издавача:

Ванр. проф. Ладин Гостимировић, директор ВПТШ, Добој

Рецензенти:

Проф. др Синиша Ђукић
Доц. др Јово Вучковић

Технички уредник:

Радомир Симикић

Лектор:

Проф. Жељка Дамјановић

Штампарија:

ДМП д.о.о. Добој

Тираж:

300

**ВИСОКА ПОСЛОВНО ТЕХНИЧКА ШКОЛА
ДОБОЈ**

мр Драгослав Мрђа

**КОНТРОЛА И НАДЗОР
ОБАВЈЕШТАЈНО -
БЕЗБЈЕДНОСНОГ СЕКТОРА У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
(ИЗАЗОВИ)**

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	17
I У В О Д	19
II ТЕОРИЈСКИ ОКВИР	23
1. Теоријско одређење појмова контроле и надзора	25
2. Фазе надзора над обавјештајно- безбједносним службама.....	28
2.1. Претходни надзор.....	28
2.2. Текући надзор.....	28
2.3. Накнадни надзор.....	29
3. Фазе и циљеви контроле	29
III. ПОЈАМ И КАРАКТЕР ОБАВЈЕШТАЈНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	31
1. Одређење појма обавјештајне дјелатности	31
2. Сврха обавјештајног дјеловања и врсте дјелатности	35
2.1. Сврха обавјештајног дјеловања	35
2.2. Врсте обавјештајне дјелатности.....	37
3. Елементи обавјештајне дјелатности	38
4. Обавјештајни процес-циклус	41
IV. ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНИХ СЛУЖБИ	45
1. Појам и организација обавјештајно-безбједносних служби	45
2. Основни принципи рада обавјештајно-безбједносних служби.....	48
3. Функционисање обавјештајно-безбједносних служби.....	53
3.1. Задаци обавјештајно-безбједносних служби	53
3.1.1. Задаци вањских обавјештајних служби	53
3.1.2. Задаци унутрашњих обавјештајно-безбједносних служби	56
3.2. Методе дјеловања обавјештајно-безбједносних служби.....	57
3.2.1. Метод тајног прикупљања података.....	59
3.2.2. Метод прикривеног прикупљања података	61
3.2.3. Метод легалног прикупљања података.	63
V. КОНТРОЛА И НАДЗОР ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНИХ СЛУЖБИ СА ОСВРТОМ НА НЕКЕ ЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ	65
1. Појам и историјски аспект контроле обавјештајно-безбједносних служби	65
2. Демократска контрола обавјештајно-безбједносних служби у неким земљама Европе	66
2.1. Демократска контрола у Њемачкој.....	67
2.2 Организација демократског надзора обавјештајно- безбједносних служби у Великој Британији	68

2.3. Демократски надзор у Норвешкој	70
2.4. Надзор над безбједносно-обавјештајним агенцијама у Хрватској	72
2.5. Контрола над обавјештајно-безбједносним агенцијама у Србији	75
2.6. Надзор над обавјештајно-безбједносним сектором у Црној Гори	78
3. Значај ефикасног демократског надзора обавјештајно-безбједносних служби	81

VI. ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНИ СЕКТОР БИХ

1. Изазови, ризици и пријетње БиХ	85
2. Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	90
2.1. Настанак и развој Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	90
2.2. Организација и руковођење ОБА БиХ	92
2.3. Надлежности Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	95
2.4. Обавјештајни циклус (процес) у ОБА БиХ	97
2.5. Улога и функције ОБА БиХ	101
2.5.1. Обавјештајна функција ОБА БиХ	101
2.5.2. Контраобавјештајна функција	102
2.5.3. Безбједносна функција ОБА БиХ	102
2.5.4. Војнообавјештајна и војна контраобавјештајна функција ОСА БиХ	103
2.5.5. Сарадња са Тужилаштвом БиХ и Међународним трибуналом	103
2.6. Прикупљање информација	104
2.7. Оперативни принципи и међународна сарадња ОБА БиХ	106
2.7.1. Оперативни принципи	106
2.7.2. Међународна сарадња	108
3. Војнообавјештајни род Оружаних снага БиХ (ВОР ОС БиХ)	108
3.1. Војнообавјештајни послови	108
3.2. Појам и значај ВОР-а	110
3.3. Структура и функције ВОР-а	111
3.3.1. Обавјештајна функција ВОР-а	112
3.3.2. Контраобавјештајна функција ВОР-а	113
3.3.3. Безбједносна функција ВОР-а	113
3.4. Сарадња ВОР-а са другим агенцијама	114

VII. ОБЛИЦИ ДЕМОКРАТСКОГ НАДЗОРА ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНОГ СЕКТОРА У БИХ

1. Унутрашња контрола	116
1.1. Унутрашња контрола у ОБА БиХ	117
1.2. Унутрашња контрола у ВОР ОС БиХ	118
2. Извршна контрола	119
2.1. Извршна контрола у ОБА БиХ	120

2.2. Извршна контрола у ВОР-у ОС БиХ.....	121
3. Парламентарни надзор	122
3.1. Парламентарни надзор Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ.....	123
3.2. Парламентарни надзор у ВОР-у ОС БиХ	125
4. Судска контрола.....	127
4.1. Судска контрола ОБА БиХ.....	128
4.2. Судска контрола у ВОР-у ОС БиХ	129
5. Вањски надзор	129
5.1. Вањски надзора над ОБА БиХ	130
5.2. Вањски надзор над ВОР-ом ОС БиХ	132
VIII. ИЗАЗОВИ ДЕМОКРАТСКОГ НАДЗОРА НАД ОБАВЈЕШТАЈНО-БЕЗБЈЕДНОСНИМ СЕКТОРОМ У БИХ	135
1. Непостојање Стратегије државне безбједности и неправовремено доношење Годишње платформе о обавјештајно-безбједносној политици.	136
2. Неадекватна законска регулатива у области надзора.....	140
3. Подјела надлежности у надзору обавјештајних служби	141
4. Политичка воља (утицај политичких елита) и различити ставови о надзору обавјештајно-безбједносног сектора.	143
5. Способност и одговорност чланова надзорних тијела.	145
6. Тајност на супрот транспарентности рада.....	146
IX. РЕЗУЛТАТИ ЕМПИРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА	151
1. Емпиријско истраживање	151
2. Резултати истраживања путем анкете	152
2.1. Анализа резултата емпиријског истраживања у односу на анкета питања.....	155
2.2. Анализа резултата истраживања ставова и тврдњи путем анкетних питања	159
X. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	183
XI. ЛИТЕРАТУРА	187

РЕЦЕНЗИЈА

Монографија „*Контрола и надзор обавјештајно-безбједносног сектора у Босни и Херцеговини (изазови)*“, аутора мр Драгослава Мрђе стручно обрађује веома актуелну проблематику обавјештајног рада, односно контроле и надзора обавјештајних служби. Посебан значај представља чињеница да је ова књига резултат ауторовог дугогодишњег бављења насловљеном проблематиком и може допринјети свестранијем сагледавању проблематике контроле и надзора обавјештајно-безбједносног сектора, како са теоријског, тако и са практичног аспекта.

Важан допринос монографије је и у чињеници да аутор обрађује врло занимљиву и интересантну тему контроле обавјештајних агенција, која се сматра значајном у овој области и омогућава даља истраживања, и то не само са аспекта наука безбједности, већ и са аспекта правних, криминалистичких и других наука.

Посебан допринос аутора је у идентификовању, дефинисању и давању одређених препорука на превазилажењу изазова који се јављају у овој области. На основу анализе постојећег стања контроле и надзора обавјештајно-безбједносног сектора аутор закључује да је демократски надзор у Босни и Херцеговини институционално устројен, али у нормативно-функционалном смислу потребна су и одређена побољшања. Том питању аутор поклања одговарајућу пажњу и предлаже одређене модалитете побољшања како би се додатно повећала одговорност обавјештајно-безбједносног сектора и учврстило повјерење грађана.

Рецензирана монографија, припремљена на горе описан начин, може се користити како у теоријским истраживањима посматране проблематике, тако и у практичном раду, што је чини посебно корисном и зато је препоручујем за објављивање.

У Бања Луци:
15.09.2020.год.

РЕЦЕЗЕНТ
Проф. др Сiniша Ђукић

СР - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

351.86(497.6)

351.746.1(497.6)

355.40(497.6)

МРЂА, Драгослав

Контрола и надзор обавјештајно - безбједносног сектора у
Босни и Херцеговини (изазови) / Драгослав Мрђа. - Добој : Висока
пословно техничка школа, 2021 (Добој : Завод за дистрофичаре). -
198 стр. : граф. прикази, табеле ; 25 cm

Тираж 300. - Напомене и библиографске референце уз текст. -
Библиографија: стр. 187-195.

ISBN 978-99976-945-0-8

COBISS.RS-ID 130942209